

Περιεχόμενα

Πρόλογος	13
Λίγα λόγια αντί Προλόγου	15
Προλογικό σημείωμα	17
Εισαγωγή	
Α. Λαϊκός πολιτισμός και αρχετυπική θρησκευτικότητα	
1) Γενικά	21
2) Ψυχοϊστορία και λαϊκή τέχνη	22
Β. Σύντομη ιστορία των Σαρακατσάνων	23

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Ο Λαϊκός Πολιτισμός των Σαρακατσάνων

Α. Η Σαρακατσάνικη φορεσιά.	
1) Γενικά	34
2) Η φορεσιά των ανδρών	36
3) Η φορεσιά των γυναικών	38
Β. Η ποδιά της Σαρακατσάνας	
1) Ιστορικο-πολιτισμική θεώρηση	39
2) Είδη της Σαρακατσάνικης ποδιάς	40
α) Α΄ Κατηγορία	41
β) Β΄ Κατηγορία	44
γ) Γ΄ Κατηγορία	45
3) Η κατασκευή και η διακόσμηση της ποδιάς	46
4) Σημείωμα για τις βελονιές	54

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

Εικαστική ανάλυση των έργων

Α. Σημείωμα για τα Μουσεία	57
Β. Η παρουσίαση του υλικού	59
Γ. Αντιπροσωπευτικές ομάδες έργων	61
1) Α΄ Ομάδα: Σταυρός με αστρικά μοτίβα	61
2) Β΄ Ομάδα: Σταυρός με γεωμετρικά μοτίβα	87

3) Γ΄ Ομάδα: Σταυρός με φυσικά μοτίβα 105

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

Τα διακοσμητικά θέματα και οι θρησκευτικοί συμβολισμοί

A. Γενικά 133

Θρησκευτικά σύμβολα και αρχέτυποι

1) Γενικά 135

2) Η παναούλα ως σύμβολο 136

3) Παγκόσμια σύμβολα 138

α) Το σχήμα του σταυρού 138

β) Το δέντρο 140

γ) Ο Ήλιος 141

δ) Η Σελήνη (Φεγγάρι) 142

ε) Το φίδι 143

4) Φυτά και άνθη 145

α) Γαρύφαλλο 145

β) Υάκινθος (ζουμπούλι) 145

γ) Τουλίπα 146

5) Γεωμετρικά σχήματα 146

α) Η γραμμή 146

β) Ο κύκλος 146

γ) Το τρίγωνο 147

δ) Ο ρόμβος 147

ε) Ο μαϊάνδρος 147

στ) Η σπείρα 147

6) Αριθμοί 148

α) Ένα (1) 148

β) Δυο (2) 148

γ) Τρία (3) 148

δ) Τέσσερα (4) 149

ε) Πέντε (5) 149

στ) Έξι (6) 149

ζ) Επτά (7) 150

η) Δώδεκα (12) 150

7) Χρώματα 150

α) Λευκό 150

β) Μαύρο 150

γ) Κόκκινο (ή βαθύ βυσσινί) 151

δ) Πορτοκαλί	151
ε) Μοβ	151
στ) Πράσινο (λαχανί)	151
ζ) Κίτρινο – χρυσαφί	151
η) (Σκούρο) μπλε ή γαλάζιο	152
Συμπεράσματα	153
Επίλογος	155
Summary	157
Γλωσσάρι	159
Ευρετήριο εικόνων	161
Ευρετήριο κυρίων Ονομάτων και Όρων	165
Βιβλιογραφία	171
Παράρτημα	177
Φωτογραφίες	178

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

Ε.Μ.Θ. Εθνολογικό Μουσείο Θράκης
 Λ.Ε. Λύκειο Ελληνίδων
 Λ.Ε.Μ.Μ.Θ. Λαογραφικό και Εθνολογικό Μουσείο Μακεδονίας Θράκης
 Λ.Μ.Σ. Λαογραφικό Μουσείο Σαρακατσάνων
 Μ.Ε.Λ.Τ. Μουσείο Ελληνικής Λαϊκής Τέχνης
 Μ.Ν.Ε.Π. Μουσείο Νεότερου Ελληνικού Πολιτισμού
 Σ. Σαρακατσαναίοι
 Σ.Σ. Στεργίου Σπύρος

ΣΗΜΕΙΩΣΗ ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ

Οι διαστάσεις αναγράφονται κάτω από τη φωτογραφία του κάθε έργου. Σημειώνουμε ότι στο Λ.Μ.Σ. οι διαστάσεις μετρούνται στο μέσον του οριζόντιου και του καθέτου άξονα της ποδιάς. Στο Μ.Ν.Ε.Π. (Μ.Ε.Λ.Τ.), δίδονται οι διαστάσεις της βάσης (ποδόγυρος) και της κορυφής, ενώ το μήκος μετριέται στο μέσον του τραπεζίου. Το ίδιο ισχύει και στις καρτέλες του Λ.Ε.Μ.Μ. Στο Ε.Μ.Θ., αναφέρεται η διάσταση του ποδόγυρου και το μήκος (μετρημένο στο μέσον του τραπεζίου).